

مقاله پژوهشی

تحلیل راهبردی «انتخابات» و «امنیت» بر تداوم و استمرار انقلاب اسلامی با تاکید بر اندیشه مقام معظم رهبری

رشید رکابیان^۱، ناصر پورحسن^۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۱/۰۵

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۹/۰۴

چکیده: طرح مساله با توجه به اینکه جمهوری اسلامی، یک نظام مردمسالاری دینی محسوب می شود و همه مقامات ارشد نظام از طریق رای مستقیم یا غیر مستقیم مردم برگزیده می شوند، از اینرو انتخابات در آن اهمیت ویژه ای دارد. به همین خاطر از ابتدای انقلاب اسلامی تاکنون ۴۰ انتخابات برگزار شده است که مشارکت مردم باعث ثبات امنیت بوده و شرکت در انتخابات در چهارده گذشته براقصدار و استمرار انقلاب اسلامی تاثیرگذار بوده است.

ضرورت و اهمیت: سلامت و امنیت در انتخابات بسیار مهم و حائز اهمیت است، افزود وجود این دو مؤلفه برای «حاکمیت» اصل و اساس است و باید با کمک عوامل اجرایی و امنیتی فضای امن و سالمی برای برگزاری انتخابات فراهم شود.

سؤال اصلی: نسبت میان انتخابات و امنیت ملی جمهوری اسلامی در اندیشه مقام معظم رهبری چگونه بر اقتدار و استمرار انقلاب اسلامی تاثیرگذار است؟ **یافته ها:** از پردازش فرضیه که در پاسخ به سؤال مذکور صورت بندی شده، حاکی از آن است که مقام معظم رهبری معتقدند که انتخابات سالم و مشارکتی از طریق تقویت جمهوریت و مشروعیت مردمی نظام در سطوح داخلی و بین المللی موجب ارتقا سطح امنیت ملی می شود"

واژگان کلیدی: انتخابات، امنیت، مشارکت سیاسی، تهدید، انقلاب اسلامی، مقام معظم رهبری

^۱. عضو هیات علمی دانشگاه آیت الله بروجردی، ایران. ra.recabian@gmail.com

^۲. عضو هیات علمی دانشگاه آیت الله بروجردی، ایران. naser@abruo.ac.ir

۱. مقدمه

بطور کلی نظام های سیاسی به دو دسته اقتدارگرا و مردمسالار تقسیم می‌شوند. نظام های اقتدارگرا، به رژیم های سیاسی اطلاق می‌شود که در آن گروهی کوچک از افراد به اعمال قدرت بردولت می‌پردازند بدون آنکه به لحاظ قانونی به مردم پاسخگو باشند؛ در این نظام‌ها مردم در انتخاب رهبران خود نقشی ندارند. (اونیل، ۱۳۸۶: ۱۵۲) بنابراین در رژیم‌های اقتدارگرا یا اصولاً انتخاباتی برگزار نمی‌شود؛ و یا انتخابات کاملاً صوری و فرمایشی است. در نظام‌های مردمسالار، مردم ایفای نقش می‌کنند اما میزان این نقش آفرینی بسیار متفاوت است؛ به این دلیل طیف بسیارمتنوعی از نظام های مردمسالاری وجود دارد. در برخی از کشورها، میزان مشارکت سیاسی بالا و اثربخش است و در برخی دیگر، بسیار پایین بوده و عملاً اکثر مردم تمایل چندانی نسبت به سیاست و فعالیت سیاسی ندارند. عدم تفاوت میان نامزدها و برنامه مشابه احزاب نیز موجب بی‌حسی سیاسی می‌شود. در برخی کشورها، تبلیغات و پول نقش اساسی را ایفا می‌کند. برای مثال «پول» همزاد انتخابات کنگره و ریاست جمهوری آمریکا است. توان مالی یک نامزد بیانگر آن است که وی حامیان بسیار نیرومندی دارد که آماده‌اند تمامی توان خود را برای پیروزی‌اش در انتخابات بسیج کنند. (امجد، ۱۳۸۳: ۱۴۵)

جمهوری اسلامی، در دسته بندی فوق، جزو نظام‌های سیاسی مردمسالار محسوب می‌شود اما تفاوت‌های محتوایی با آنها دارد. جمهوری اسلامی همانگونه که از عنوان آن مشخص است، قالب آن، «جمهوری» یا «مردمسالاری» و محتوای آن، «اسلامی» است به این دلیل آن را «مردمسالاری دینی» می‌خوانند. این شکل و محتوای نظام سیاسی در جریان همه‌پرسی نوع نظام پساپهلوی در مقابل الگوهای رقیب با رای مثبت ۹۸ درصد مردم تایید شد. به همین دلیل امام ره در جواب دولت موقت که خواهان نظام جمهوری دموکراتیک بودند، گفتند: «آنچه ملت به آن نیاز دارد یک جمهوری اسلامی است - نه جمهوری دموکراتیک یا یک جمهوری دموکراتیک اسلامی. از کلمه غربی دموکراتیک استفاده نکنید. کسانی که خواهان چنین چیزی هستند از اسلام چیزی نمی‌دانند.» (آبراهامیان، ۱۳۹۱: ۲۹۰ و ۲۸۹) پس از تعیین نوع نظام، نزدیک به ۴۰ انتخابات برگزار شده است. که مطابق اصل ششم قانون اساسی جمهوری اسلامی، امور کشور باید به اتکا آرا عمومی اداره شود، همه مقامات جمهوری اسلامی، به شیوه مستقیم یا غیر مستقیم توسط انتخابات برگزار میشوند، از اینرو همواره در حال برگزاری است. انتخابات در نظام جمهوری اسلامی از سویه های مختلف قابل ارزیابی است. یکی از این

سویه ها، نسبت آن با امنیت است. بنابراین سؤال این مقاله این است که نسبت میان انتخابات و امنیت ملی جمهوری اسلامی در اندیشه مقام معظم رهبری چگونه بر اقتدار و استمرار انقلاب اسلامی تاثیرگذار است؟ جمهوری اسلامی به علت برگزاری ۴۰ انتخابات، دارای نقاط قوت برجسته و ضعف‌های محدودی در محیط داخلی است. این مقاله به روش اسنادی و کتابخانه گردآوری شده و با شیوه توصیفی - تحلیلی پردازش می شود.

۱- مبانی نظری؛ تعریف مفاهیم

۱-۱- انتخابات^۱

انتخاب در لغت به معنای برگزیدن چیزی، برگزیدن کسی برای کاری، برگزیدن نماینده ای برای مجلس (شوری و سنا)، انجمن شهر، حزب و انجمن های دیگر میباشد و انتخابات جمع انتخاب میباشد (عمید، ۱۳۸۵: ۳۶۳)

انتخابات، مجموعه عملیاتی است که در جهت گزینش فرمانروایان یا تعیین ناظرانی برای مهار کردن قدرت، تدبیر شده است. از این دیدگاه انتخابات به معنی فنون گزینش و شیوه‌های مختلف تعیین نمایندگان است. ابزاری است که به وسیله آن می توان اراده شهروندان را در شکل گیری نهادهای سیاسی و تعیین متصدیان اعمال اقتدار سیاسی مداخله داد. (قاضی، ۱۳۸۸:

۳۴)

در حال حاضر، در چارچوب این مبحث، دو گونه انتخابات از اهمیت ویژه ای برخوردارند. یکی انتخاب رئیس دولت - کشور در رژیم های جمهوری و دیگری انتخابات نمایندگان مجالس مقننه. اهمیت این دو نوع انتخابات، از لحاظ جوهره سیاسی ویژه آنهاست و اینکه هر فرد به عنوان شهروند، ضمن رای دادن، در واقع سرنوشت جامعه ملی را رقم می زند. در نظام های خاصی چون جمهوری اسلامی نیز، قانون اساسی (فصل ۶-۷-۹) با هدف امتزاج خاستگاه الهی دولت با ایده قرار اجتماعی به نگارش درآمده و با توجه به این ترکیب منحصر به فرد، مفهومی خاص از انتخابات شکل گرفته است.

¹ election

۲-۱- تعریف امنیت^۱

برای مفهوم امنیت تعاریف متعددی ارائه شده است و لکن اندیشمندان در مورد تعریف مفهوم امنیت تعریف واحدی ارائه نکردند. بوزان^۲ معتقد است که:

«به رغم اینکه واژه امنیت کاربردی وسیع داشته و به مثابه یک مفهوم مرکزی و کلیدی توسط عوامل عملیاتی - اجرایی از یک سو و دانشگاهیان از سوی دیگر پذیرفته شده است لکن ادبیات فراهم شده در این خصوص بسیار غیرمتوازن است.» (تاجیک، ۱۳۸۰: ۲۲)

استنلی هافمن^۳ معتقد است امنیت عبارت است از:

«حمایت یک ملت از حمله فیزیکی و مصون و محفوظ داشتن فعالیت‌های اقتصادی آن از جریان‌ات ویران‌کننده است.»

سی.ا. مینگ^۴ معتقد است:

«امنیت آزادی از عدم امنیت است.»

جان مرتز^۵ معتقد است امنیت عبارت است از:

«آزادی نسبی از تهدیدات آسیب‌رساننده است.»

اسلام امنیت را یکی از اصول زندگی و حالتی اجتناب‌ناپذیر در زندگی جمعی و عنصری ضروری از بهره‌وری از مزایا و مواهب حیات و نیز زمینه‌ساز تکامل و ارتقاء بشر تلقی کرده است و از آن به‌عنوان یکی از مقدس‌ترین آرمان‌های بشری و الهی یاد نمود.^۶ (طبیعی، ۱۳۷۹:

۴۵)

۲- روش تحلیل راهبردی «سوات»

امنیت مقوله‌ای پیچیده و دارای وجوه و زوایای مختلفی است. به تعبیر دقیق‌تر، امنیت، متغیر وابسته‌ای است که از متغیرهای مستقل بسیار مختلفی تاثیر می‌پذیرد. یکی از این متغیرهای مستقل، انتخابات است. خود انتخابات نیز تحت تاثیر متغیرهای بسیار

1. Security.

2. Buzan.

3. Stanly Hoffman.

4. C.A. Maning.

5. John Marz.

6. منصور طبیعی، سیمای امنیت در نهج البلاغه، چاپ اول، ۷۹، سازمان عقیدتی سیاسی ناجا.

فراوان ساختاری و کنشگری است. بنابراین سنجش میان انتخابات و امنیت، بسیار سخت و پیچیده است. بدون در نظر گرفتن این پیچیدگی‌ها، پژوهشگر و بالتبع مجری تامین امنیت دچار تقلیل گرایی شده و تنها به برخی وجوه این تاثیرگذاری متمرکز خواهد شد. در این مقاله برای آنکه تحلیل نسبتاً جامع‌تری از رابطه انتخابات و امنیت ارائه شود، از روش تحلیل سوات (SWOT) استفاده می‌شود. این مدل ابتدا در دهه ۱۹۷۰ در عرصه علم مدیریت مطرح شد و مدیران شرکت‌ها، بنگاه‌های اقتصادی و سازمانها بر اساس این مدل و با در نظر گرفتن شرایط و توانایی‌های داخل سازمان و هزینه فرصت‌های خارج سازمان برای رقابت بهینه، برنامه ریزی می‌کردند. مدل راهبردی سوات به دلیل کارایی و امکانات تحلیلی از دهه ۱۹۹۰ وارد حوزه‌های مختلف علوم انسانی و اجتماعی جهت ساماندهی تحلیل شده و پس از آن وارد عرصه مسائل سیاسی و راهبردی شده و امروز کاربرد بسیار گسترده‌ای در این حوزه‌ها دارد. اگرچه برخی سوات را به دلیل بررسی وضعیت موجود، فاقد توان ارزیابی آینده پژوهانه می‌دانند، (عالمی نیسی، بهار ۱۳۹۳: ۳۹-۵۲) اما سوات برای ارزیابی برنامه‌ها و اسناد بالادستی مانند سند چشم انداز و برنامه‌های توسعه می‌تواند با بررسی روند کنونی، رویکرد آینده پژوهانه کارآمدی ویژه‌ای داشته باشد و از همه مهم‌تر برای ارزیابی وجوه امنیتی تحولات بسیار کارآمد است. سوات مبتنی بر شناسایی چهار مؤلفه مهم: «نقاط قوت»، «ضعف»، «فرصت‌ها» و «تهدید»‌ها است. نام این روش نیز از حروف نخست انگلیسی چهار مفهوم مذکور اخذ است: الف) «س» (S) حرف نخست نقطه قوت (Strengths) است که منظور از آن، منابع و توانایی‌های دورنی ویژه‌ای است که یک بازیگر از آنها برخوردار است و عامل کلیدی برای پیشبرد اهداف به شمار می‌رود. نقطه قوت، داشته‌های مثبت و توانایی‌های بالقوه‌ای است که یک کشور و یا دولت در اختیار دارد و می‌تواند از آنها در رسیدن به هدفی مشخص استفاده کند. (خواجوی، مهاجرانی و دومانلو، بی تا: ۳)

ب) «و» (W) حرف نخست نقطه ضعف (Weaknesses) است که به نقاط ضعف درونی و نیز کاربرد ناموفق از توانمندیها درونی یک سازمان یا نظام سیاسی اشاره دارد. نقاط ضعف، عوامل ناتوانی در دستیابی به اهداف است.

ج) «و» (O) از حرف اول فرصت (Opportunities) گرفته شده است. فرصت به معنای بهره‌گیری صحیح از امکانات و نقاط قوت یک کشور است که در محیط بین‌المللی به

محدودسازی تهدیدها و دستیابی به اهداف مورد نظر منجر می شود.

د) «ت» (T) که آخرین حرف سوات است، از تهدید (Threat) اخذ شده است. تهدید به وجود وضعیت نامطلوب از جمله هر اقدام و تحرک بالقوه و احتمالی سیاسی، نظامی، اقتصادی و فرهنگی در محیط بیرونی که موجودیت و منافع حیاتی یک پدیده روابط بین الملل را به خطر بیندازد و نیز موانع و چالشهایی ایجاد کند که باعث کاهش سرعت در دستیابی به اهداف شود، تعریف می گردد. (دهقانی فیروز آبادی و آجورلو، بهار ۱۳۹۲: ۴-۶)

چهار مؤلفه تشکیل دهنده SWOT

در روش سوات هم عوامل درونی (نقاط قوت و ضعف) و عوامل بیرونی (فرصتها و تهدیدها) شناسایی شده و ارتباطات میان این متغیرها و تاثر و تاثر آنها بر یکدیگر ارزیابی می شود. براساس مؤلفه‌های چهارگانه تشکیل دهنده سوات، سناریوها و راهبردهای مختلفی قابل تصورات است. یک راهبرد مناسب، نقاط قوت و فرصت‌ها را به حداکثر و نقاط ضعف و تهدید را به حداقل می رساند. (جهان بین و پارسا، بهار و تابستان ۱۳۹۲: ۱۴۰) این راهبردها از مناسب‌ترین گزینه تا بدترین گزینه را می توان به شرح زیر تحلیل کرد.

الف) راهبردهای قوت-فرصت (SO): توانایی-فرصت؛ این حالت، مطلوب‌ترین و مناسب‌ترین حالت است و بدین معنی است که سازمان یا کشور ضمن آنکه از توانایی‌ها و نقاط قوت در خور و قابل اتکایی برخوردار است، در محیط تعاملی و زمینه‌ای خود نیز با فرصت‌های مناسب و گرانبهایی مواجه است. بنابراین، این وضعیت راهبردها، چگونگی به کارگیری توانایی موجود پدیده را در جهت بهره برداری حداکثری از فرصتهای محیطی نشان می دهد.

ب) راهبردهای قوت-تهدید (ST): در این حالت، هرچند سازمان یا کنشگراز قوت‌ها و توانایی‌های قابل اتکایی برخوردار است ولی در محیط تعاملی و زمینه‌های خود نیز با چالشها و تهدیدهای متعدد و جدی روبرو می‌شود؛ بنابراین، این وضعیت راهبردها، چگونگی به کارگیری از حداکثر توانایی موجود را برای مقابله با تهدیدهای محیطی نشان می‌دهد.

ج) راهبردهای ضعف - فرصت (WO): در این وضعیت، هرچند فرصت‌هایی برای یک پدیده در محیط فراهم است، با نقاط ضعف جدی نیز از درون، مواجه است؛ بنابراین، در این وضعیت راهبردها، باید تلاش خود را برای جبران نقاط ضعف با استفاده مناسب از فرصت‌های محیطی به کاربرد.

د) راهبردهای ضعف-تهدید (WT): این وضعیت، بدترین، دشوارترین و مخاطره‌آمیزترین شرایط را برای فعالیت سازمان یا کشور ترسیم می‌کند. زیرا، به رغم آن که با ضعف‌ها و ناتوانی‌های متعدد و قابل توجهی مواجه است، در محیط‌های تعاملی یا زمینه‌ای خود نیز با فشارها، چالش‌ها و تهدیدهای گوناگونی باید مقابله نماید. (حصون: پاییز ۱۳۸۶)

مؤلفه های راهبردی	فهرست قوت‌ها (S)	فهرست ضعف‌ها (W)
فهرست فرصت‌ها (O)	راهبرد های قوت - تهدید (ST)	راهبرد های ضعف - فرصت (WO)
فهرست تهدیدها (T)	راهبرد های قوت - فرصت (SO)	راهبرد های ضعف - تهدید (WT)

ماتریس راهبرد ها در مدل SWOT

۳- یافته های پژوهش

بر اساس روش تحلیل راهبردی «سوات» که از چهار مؤلفه تشکیل شده است به تحلیل راهبردی انتخابات در چهار دهه از عمر پربرکت جمهوری اسلامی پرداخته می‌شود.

الف. تحلیل راهبردی امنیت و انتخابات براقتدار واستمرار انقلاب اسلامی

همان گونه که در مدل SWOT تصریح شده، برای درک موقعیت جمهوری اسلامی ایران در انتخابات ۴۵ سال گذشته ابتدا باید پارامترهای چهارگانه احصا شود و سپس، میزان تأثیرگذاری این پارامترها بر یکدیگر و راهبردهای چهارگانه ای که با تلفیق این عناصر حاصل میشود، ارائه شود. منظور از محیط داخلی، محدوده جغرافیایی ایران که انتخابات برگزار میشود است و منظور از محیط خارجی، محدوده جغرافیای در سطح منطقه و فعل وانفعالات بازیگران منطقه ای و بین المللی و جهانی است. براساس مؤلفه‌های چهارگانه تحلیل سوات، نسبت میان انتخابات و امنیت در جمهوری اسلامی به تفکیک، ارزیابی می‌شود.

۳-۱- نقاط قوت

همانگونه که پیشتر ذکر شد، نقطه قوت شامل سرمایه‌ها و توانایی‌های بالقوه‌ای است که یک کشور در اختیار دارد و می‌تواند از آن‌ها در رسیدن به اهداف خود استفاده کند. این داشته‌ها و ظرفیت‌ها در حوزه انتخابات که می‌تواند با امنیت مرتبط شود به شرح زیر قابل تحلیل است.

۱- **مردمسالاری دینی بودن نظام؛** محتوای درونی مردمسالاری در جمهوری اسلامی باعث پیوند شکل و محتوی شده و مردمسالاری دینی را ایجاد کرده است. مردم سالاری، معمولاً، با مفاهیم آزادی‌های اساسی و سیاسی، تأمین حقوق مدنی، حاکمیت بر سرنوشت، حق انتخاب شدن و انتخاب نمودن، نظارت، کنترل و مشارکت فعال اثرگذار در فرایند تصمیم سازی، تصمیم‌گیری و قانون گذاری و... همراه بوده و معرفی می‌گردد. ولی تمامی این مفاهیم هنگامی واقعیت عینی و بیرونی می‌یابند که افراد و جامعه، در سطح ملی و بین المللی، قدرت، به ویژه قدرت اجتماعی لازم را داشته باشند. در غیاب قدرت هیچ کدام دست یافتنی نیستند و نتیجه‌ای جز فریب و به بند کشیدن مردم ندارند. بنابر این برای رسیدن به مردم سالاری عملی، قدرت و توان مندی مردم رکن رکین آن به حساب می‌آید. درچهل و چهارسال گذشته همواره انتخابات نقطه قوت این انقلاب بوده است. اهمیت انتخابات در کلام مقام معظم رهبری مؤید مردم سالاری نظام است. «انتخابات سرمایه‌گذاری عظیم ملت ایران است؛ ... عظمت ملت ایران را حضور مردم در انتخابات نشان می‌دهد... مردم سالاری دینی با شرکت مردم، حضور مردم، اراده‌ی مردم، ارتباط فکری و عقلانی و عاطفی مردم با تحولات کشور صورت می‌گیرد.» (بیانات در جمع زائران و مجاوران حضرت امام رضا (ع) ۱۳۸۸/۱/۱) مردمی بودن انقلاب،

بزرگترین افتخار این انقلاب است که در تمام ادوار حامی و پشتیبانی مردم عامل استمرار و ماندگاری و اقتدار نظام بوده و هست. تقریباً تمام مناصب مهم و رده بالای حاکمیت با رأی مستقیم و غیرمستقیم مردم انتخاب شدند که مشارکت بالای مردم در این انتخابات، برگ برنده نظام در ساختار سیاسی خود بوده است. مقام معظم رهبری میفرماید: «انتخابات در کشور ما یک حرکت نمایشی نیست. پایه‌ی نظام ما همین انتخابات است. یکی از پایه‌ها، انتخابات است. مردم‌سالاری دینی با حرف نمیشود؛ مردم‌سالاری دینی با شرکت مردم، حضور مردم، اراده‌ی مردم، ارتباط فکری و عقلانی و عاطفی مردم با تحولات کشور صورت میگیرد؛ این هم جز با یک انتخابات صحیح و همگانی و مشارکت وسیع مردم ممکن نیست. این مردم‌سالاری، عامل پایداری ملت ایران است.» (بیانات در دیدار با مردم ۱۳۸۸/۰۱/۰۱)

۲- **مشروعیت و مقبولیت بخشی به انقلاب اسلامی:** مشارکت سیاسی بویژه مشارکت در انتخابات مشروعیت دادن به یک سیستم سیاسی است. و مشروعیت بخشی از نقاط قوت یک حاکمیت است. در واقع حس مسئولیت‌پذیری دینی در انتخابات ۴۴ سال اخیر موجب شکل‌گیری سرمایه سیاسی شده است. سرمایه سیاسی با مشروعیت سیاسی در ارتباط است و به نوعی وجه ملموس‌تر مشروعیت سیاسی و در واقع پایه ذهنی ثبات سیاسی حکومت‌ها یا وجه ثابت سیاست است. انتخابات می‌تواند با هوشمندی معماران و کارگزاران آن و نیز بازیگران سیاسی - که مردم باشند - به تولید انرژی برای نظام سیاسی تا اطلاع ثانوی بپردازد. (برزگر، ۱۳۹۲/۴/۱۷) مقبولیت و مشروعیت بخشی به انقلاب باعث تحکیم قدرت نظام اسلامی می‌شود. در همین رابطه مقام معظم رهبری می‌فرماید: «حضور شماس‌ت که نظام را تحکیم میکند، پایه‌های نظام را مستحکم میکند، آبروی ملت ایران را زیاد میکند، استقامت کشور را در مقابل دشمنیها زیاد میکند و دشمن را از طمع ورزیدن به کشور و از فکر ضربه زدن و توسعه و فساد و فتنه منصرف میکند. این یک مسئله‌ی بسیار مهم است؛ پس مسئله‌ی اول، شرکت در انتخابات است.» (بیانات در دیدار مردم ۱۳۸۸/۰۲/۲۲)

انتخابات برگزار شده در جمهوری اسلامی ایران								
ردیف	انتخابات	تاریخ برگزاری	واجدین شرایط	تعداد شرکت کنندگان	درصد	تعداد داوطلب	تعداد حوزه انتخابیه	تعداد نماینده مورد نیاز
۱	همه پرسى جمهوری اسلامی	۵۸/۰۱/۱۱-۱۱	۲۰,۸۵۷,۳۹۱	۲۰,۴۴۰,۱۰۸	۹۸,۰۰٪	-	۱	-
۲	خبرگان بررسى نهائى قانون اساسى	۵۸/۰۵/۱۲	۲۰,۸۵۷,۳۹۱	۱۰,۷۸۴,۹۲۲	۵۱,۷۱٪	۴۲۸	۲۴	۷۳
۳	همه پرسى تأييد قانون اساسى	۵۸/۰۹/۱۲-۱۱	۲۰,۸۵۷,۳۹۱	۱۵,۶۹۰,۱۴۲	۷۵,۲۳٪	-	۱	-
۴	اولين دوره رياست جمهوری	۵۸/۱۱/۰۵	۲۰,۹۹۳,۶۴۳	۱۴,۱۵۲,۹۰۷	۶۷,۴۱٪	۱۲۴	۱	۱
۵	اولين دوره مجلس شورای اسلامی	۵۸/۱۲/۲۴	۲۰,۸۵۷,۳۹۱	۱۰,۸۷۵,۹۶۹	۵۲,۱۴٪	۳,۶۹۴	۱۹۳	۲۷۰
۶	دومين دوره رياست جمهوری	۶۰/۰۵/۰۲	۲۲,۶۸۷,۰۱۷	۱۴,۵۷۲,۴۹۳	۶۴,۲۳٪	۷۱	۱	۱
۷	سومين دوره رياست جمهوری	۶۰/۰۷/۱۰	۲۲,۶۸۷,۰۱۷	۱۶,۸۴۷,۷۱۵	۷۴,۲۶٪	۴۶	۱	۱
۸	اولين دوره مجلس خبرگان تعيين رهبرى	۶۱/۰۹/۱۹	۲۳,۲۷۷,۸۷۱	۱۸,۰۱۳,۰۶۱	۷۷,۳۸٪	۱۶۸	۲۴	۸۲
۹	دومين دوره مجلس شورای اسلامی	۶۳/۰۱/۲۶	۲۴,۱۴۳,۴۹۸	۱۵,۶۰۷,۳۰۶	۶۴,۶۶٪	۱,۵۹۲	۱۹۳	۲۷۰
۱۰	چهارمين دوره رياست جمهوری	۶۴/۰۵/۲۵	۲۵,۹۹۳,۸۰۲	۱۴,۳۲۸,۵۸۷	۵۴,۷۸٪	۵۰	۱	۱
۱۱	سومين دوره مجلس شورای اسلامی	۶۷/۰۱/۱۹	۲۷,۹۸۶,۷۳۶	۱۶,۷۱۴,۳۸۱	۵۹,۷۳٪	۱,۹۹۹	۱۹۳	۲۷۰
۱۲	پنجمين دوره رياست جمهوری	۶۸/۰۵/۰۶	۳۰,۱۳۹,۵۹۸	۱۶,۴۵۳,۵۶۳	۵۴,۵۹٪	۷۹	۱	۱
۱۳	همه پرسى بازنگرى قانون اساسى	۶۸/۰۵/۰۶	۳۰,۱۳۹,۵۹۸	۱۶,۳۲۸,۹۷۶	۵۴,۱۷٪	-	۱	-
۱۴	دومين دوره مجلس خبرگان تعيين رهبرى	۶۹/۰۷/۱۶	۳۱,۳۸۰,۰۸۴	۱۱,۶۰۲,۶۱۳	۳۷,۰۹٪	۱۸۰	۲۴	۸۲
۱۵	چهارمين دوره مجلس شورای اسلامی	۷۱/۰۱/۲۱	۳۲,۶۶۵,۵۵۸	۱۸,۷۶۷,۰۲۲	۵۷,۸۱٪	۳,۳۳۳	۱۹۶	۲۷۰
۱۶	ششمين دوره رياست جمهوری	۷۲/۰۳/۲۱	۳۳,۱۵۶,۰۵۵	۱۶,۷۹۶,۷۵۵	۵۰,۶۶٪	۱۲۸	۱	۱
۱۷	پنجمين دوره مجلس شورای اسلامی	۷۴/۱۲/۱۸	۳۴,۷۱۶,۰۰۰	۲۴,۶۸۲,۳۸۶	۷۱,۱۰٪	۵,۳۶۵	۱۹۶	۲۷۰
۱۸	هفتمين دوره رياست جمهوری	۶۷/۰۳/۰۲	۳۶,۶۶۶,۶۸۷	۲۹,۱۴۵,۷۴۵	۷۹,۹۲٪	۲۲۸	۱	۱
۱۹	سومين دوره مجلس خبرگان تعيين رهبرى	۷۷/۰۸/۰۱	۳۸,۵۷۰,۵۹۷	۱۷,۸۵۷,۸۶۹	۴۶,۳۲٪	۲۹۶	۲۸	۸۶
۲۰	اولين دوره شوراهای اسلامی کشور	۷۷/۱۲/۰۷	۳۶,۷۳۹,۹۸۲	۲۳,۶۶۸,۷۳۹	۶۴,۴۲٪	۳۳۶,۱۳۸	۳۳,۴۱۹	-
۲۱	ششمين دوره مجلس شورای اسلامی	۷۸/۱/۲۹	۳۸,۷۲۶,۴۲۱	۲۶,۰۸۲,۱۵۷	۶۷,۳۷٪	۶,۸۵۳	۲۰۷	۲۹۰
۲۲	هشتمين دوره رياست جمهوری	۸۰/۰۳/۱۸	۴۲,۱۷۰,۳۲۰	۲۸,۱۵۵,۹۶۹	۶۶,۷۷٪	۸۱۴	۱	۱
۲۳	دومين دوره شوراهای اسلامی کشور	۸۱/۱۲/۰۹	۴۰,۵۰۱,۷۸۳	۲۰,۳۲۵,۸۹۸	۴۹,۹۶٪	۲۱۸,۹۵۷	۹۰۶	۴,۸۲۸
۲۴	هفتمين دوره مجلس شورای اسلامی	۸۲/۱۲/۰۱	۴۶,۳۵۱,۰۳۲	۲۴,۷۳۴,۶۷۷	۵۳,۱۲٪	۸,۱۷۲	۲۰۷	۲۹۰
۲۵	نهمين دوره رياست جمهوری مرحله اول	۸۴/۰۳/۲۷	۴۶,۷۸۶,۴۱۸	۲۹,۴۰۰,۸۵۷	۶۲,۸۴٪	۱,۰۱۴	۱	-
۲۶	نهمين دوره رياست جمهوری مرحله دوم	۸۴/۰۴/۰۳	۴۶,۷۸۶,۴۱۸	۲۷,۹۵۸,۹۳۱	۵۹,۶۷٪	۲	۱	۱
۲۷	چهارمين دوره مجلس خبرگان تعيين رهبرى	۸۵/۰۹/۲۴	۴۶,۵۴۹,۰۴۲	۲۸,۳۳۱,۳۷۰	۶۱,۰۰٪	۴۹۳	۳۰	۸۶
۲۸	سومين دوره شوراهای اسلامی کشور	۸۵/۰۹/۲۴	۴۳,۵۰۰,۰۰۰	۲۸,۱۹۹,۹۰۳	۶۴,۸۳٪	۳۴۷,۷۵۹	۱,۰۱۶	۵,۳۶۷
۲۹	هشتمين دوره مجلس شورای اسلامی	۸۶/۱۲/۲۴	۴۳,۸۴۴,۳۵۴	۲۴,۲۷۹,۷۱۷	۵۵,۴۰٪	۷,۶۰۰	۲۰۷	۲۹۰
۳۰	نهمين دوره رياست جمهوری	۸۸/۰۳/۲۲	۴۶,۱۹۹,۹۹۷	۳۹,۳۷۱,۳۱۴	۸۴,۸۳٪	۴۷۶	۱	۱
۳۱	نهم دوره مجلس شورای اسلامی	۹۰/۱۲/۱۲	۴۸,۳۸۸,۷۹۹	۳۰,۸۴۴,۶۶۲	۶۳,۸۷٪	۵,۳۸۳	۲۰۷	۲۹۰
۳۲	پازدهمين دوره رياست جمهوری	۹۲/۰۳/۲۴	۵۰,۴۸۳,۱۹۲	۳۶,۸۲۱,۵۳۸	۷۳,۹۴٪	۶۸۶	۱	۱
۳۳	چهارمين دوره شوراهای اسلامی کشور	۹۲/۰۳/۲۴	۵۰,۴۸۳,۱۹۲	۳۱,۶۳۷,۷۰۴	۶۲,۶۵٪	۳۶۳,۶۶۴	۳۶,۳۵۵	-
۳۴	پنجمين دوره مجلس خبرگان رهبرى	۹۴/۱۲/۰۷	۵۴,۹۱۵,۰۲۴	۳۳,۴۸۰,۵۴۸	۶۰,۹۷٪	۷۹۶	۳۱	۸۸
۳۵	ششمين دوره مجلس شورای اسلامی	۹۴/۱۲/۰۷	۵۴,۹۱۵,۰۲۴	۳۳,۸۴۷,۱۱۷	۶۱,۶۶٪	۱۲,۰۷۲	۲۰۷	۲۹۰
۳۶	مرحله دوم دهمين دوره مجلس شورای اسلامی	۹۵/۰۲/۱۰	۱۷,۶۲۵,۰۴۶	۵,۹۰۱,۲۹۷	۳۳,۴۸٪	۱۲۶	۵۵	۶۸

۳۷- انتخابات ریاست جمهوری دوره دوازدهم و انتخابات شوراهای اسلامی ۱۳۹۶ تعداد ۲۳,۶۳۶,۶۵۲ نفر شرکت کردند.

۳۸- یازدهمین دوره انتخابات مجلس شورای اسلامی اسفند ۱۳۹۸ با مشارکت ۴۲/۵ انجام شد

۳۹- سیزدهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری و انتخابات شورای اسلامی شهردر ایران ۲۸ خرداد برگزار شد. رای مردمی ۱۸,۰۲۱,۹۴۵

۳- توان امنیتی؛ بررسی تطبیقی با کشورهای دیگر؛ از دیگر ظرفیتها و سرمایه‌های مهم نظام جمهوری اسلامی که خود را در برگزاری انتخابات نشان داده، توان امنیتی است. در این رابطه کافی است به شاخص‌های ناامنی در خلال انتخابات دیگر کشورها بویژه کشورهای منطقه از جمله ترکیه، پاکستان و مصر نگاه کرد. در کشورهای مذکور اصولاً امنیت سیاسی و اجتماعی یک کالای بسیار کمیاب است و برای نمونه در کشور ترکیه، مهمترین مراکز سیاسی و جمعیتی مورد هدف قرار می‌گیرند. این وضعیت حتی در فرانسه، بلژیک و دیگر کشورهای غربی نیز ایجاد می‌شود. در جریان انتخابات در کشورهای منطقه، دهها و گاهی صدها نفر، قربانی ناامنی می‌شوند. در حالی که در چهل و چهار سال گذشته حتی در دوران جنگ تحمیلی که شهرها بمباران میشدند انتخابات با امنیت کامل برگزار می‌شده است. مقام معظم رهبری در این زمینه می‌فرماید: «... در این کشور وسیع، در این خاک پهناور، در این ده‌ها هزار شهر و روستا در سراسر کشور، یک حادثه که نشان‌دهنده ناامنی در این کشور باشد، اتفاق نیفتاد و گزارش نشد. این چیز کوچکی است؟ «نعمتان مجهولتان الصَّحَّةُ و الامان». امنیت برای یک ملت جزو اساسی‌ترین نیازها است. اگر امنیت بود، پیشرفت به وجود می‌آید، علم رشد می‌کند، اقتصاد شکوفائی پیدا میکند...» (بیانات در دیدار مسئولان و کارکنان قوه قضائیه ۵/ ۴/ ۱۳۹۲) و البته امنیت انتخابات میتواند کلید موفقیت اقتداری برای جمهوری اسلامی باشد.

۴- مدیریت انتخاباتی؛ یکی از متغیرهای مهم در بروز چالشها و ناکامی‌های نظامهای انتخاباتی و حتی به طور کلی تر در موفقیت و ناکامی مردمسالاری‌ها عنصر «مدیریت انتخابات» است. مدیریت انتخابات، مجموعه تمهیدات و اقداماتی شامل برنامه ریزی، سازماندهی، نظارت و کنترل هدایت و تصمیم‌گیری و انگیزش است که توسط مدیران نهاد یا نهادهای

برگزارکننده انتخابات صورت می‌پذیرد (قیصری فدافن و باقری فارسانی، تابستان ۱۳۹۴: ۱۱ و ۱۶)

سرمایه‌های جمهوری اسلامی به موارد سیاسی و امنیتی محدود نمی‌شود بلکه مجموعه عظیم برگزارکنندگان و ناظران انتخابات نیز سرمایه اجرایی چشمگیری را ایجاد کرده است. این ظرفیت باعث شده، بیش از ۴۰ انتخابات بدون نیاز به نظارت ناظران خارجی برگزار شود. مجموعه وزارت کشور، شورای نگهبان و دهها وزارتخانه و سازمان دیگر در امر انتخابات دخیلند و هماهنگی در این زمینه به گونه‌ای بوده که هیچ انتخاباتی با حتی یک روز تاخیر برگزار نشده است. مقام معظم رهبری نقص مدیریتی در این امر را خیانت به مردم میدانند. آن کسانی که اداره‌ی صندوق‌ها به عهده آنها است، باید کمال امانت را رعایت کنند؛ یعنی در این زمینه‌ها اندک تخلفی، خیانت در امانت است» (بیانات در دیدار با ائمه جمعه ۱۳۹۴/۱۰/۱۴) و میفرماید: «وقتی مراکز قانونی، نتایج انتخابات را اعلام و تأیید کردند مخالفت با این نتایج، ضد حق الناس است». (همان)

۵- **اعتماد مردم به نظام؛** یکی از مهمترین سرمایه‌هایی ایجاد شده در جریان انتخابات، ذخیره اعتماد است که از چندین جز تشکیل شده است:

الف) اعتماد سیاسی خداپایه: این نوع اعتماد ناشی از توکل و اتکال رهبری و مردم به خداوند است. مقام معظم رهبری میفرماید: «یک مسئله‌ی دیگر، اعتماد به وعده‌ی الهی است. خداوند متعال در چند جای قرآن بروشنی و باصراحت وعده داده است که اگر کسی در راه خدا و در راه دین تلاش کند، او را نصرت خواهد داد؛ این وعده‌ی الهی است. در یک جا میفرماید: وَكَيْنَصْرُنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ. در این تعبیر «كَيْنَصْرُنَّ اللَّهُ» چند علامت تأکید هست، که یعنی مؤکداً، مؤکداً خدای متعال نصرت میکند کسانی را که دین خدا را و او را نصرت کنند. خب این یک وعده است، وعده‌ی الهی است، به این وعده باید اعتماد کرد... (بیانات در دیدار فرماندهان و کارکنان نیروی هوایی ارتش ۱۳۹۸/۱۱/۱۹)

ب) اعتماد سیاسی رهبرپایه: معمار بزرگ انتخابات و تولیدکننده اعتماد سیاسی آن، رهبری است. نقش پدران ایشان برای میدان‌دادن به همه سلیقه‌ها در درون قاب قانون اساسی، جلوگیری از مصادره رأی رهبری و مهار شایعه‌پراکنی بر نیت رهبری به سوی نامزدی خاص، باز کردن راه جدیدی برای به میدان کشیدن عنصر ایرانی‌ت فارغ از نظام جمهوری اسلامی

برای اولین بار، نظریه پردازی خلاقانه در باب «رأی مردم به مثابه حق الناس» و به مثابه «امانت» و ... قطعاتی از پازل اعتمادسازی فزاینده رهبری درانتخابات است. ولایت فقیه نه تنها پاسدار «اسلامیت» نظام، در مواردی تنها حافظ سازوکار «جمهوریت» نیز هست.

ج) اعتماد سیاسی فردپایه: اعتماد سیاسی درانتخابات در دو سطح تحلیل رهبری و سطح تحلیل شهروندی چهره‌نمایی می‌کند.

د) اعتماد سیاسی مردم‌پایه: این نوع دیگر اعتماد سیاسی تولیدکننده سرمایه سیاسی درانتخابات درنظام جمهوری اسلامی است. امام خمینی ره به مردم ایران باور داشت و آنان را از مسلمانان صدر اسلام هم برتر می‌پنداشت. در منظومه اعتمادی، صدق نیت و رفتار و گفتار آنان با خود، با خداوند و با مردم و حسن ظن به خداوند، چنین سرمایه‌ای را فراهم ساخته است. (برزگر، ۱۳۹۲/۴/۱۷). سطوح گوناگون اعتماد سرمایه عظیمی است و روند افزایش مشارکت انتخابات دلیل موجه بر اعتبار سلامت انتخابات کشور است. (امیری، تابستان ۱۳۹۴: ۵۲) مقام معظم رهبری می‌فرماید: «دشمنان ملت ایران میدانند که وقتی اعتماد وجود نداشت، مشارکت ضعیف خواهد شد؛ وقتی مشارکت و حضور در صحنه ضعیف شد، مشروعیت نظام دچار تزلزل خواهد شد؛ آنها این را می‌خواهند؛ هدف دشمن این است. می‌خواهند اعتماد را بگیرند تا مشارکت را بگیرند، تا مشروعیت را از جمهوری اسلامی بگیرند» (بیانات در خطبه‌های نماز جمعه تهران، ۲۹ خرداد ۱۳۸۸) از این سخن مشخص شد که اعتماد مردم به نظام اسلامی، باعث مشارکت مردم در نظام اسلامی است. مشارکت مردم نیز باعث تقویت مشروعیت نظام جمهوری اسلامی می‌شود.

۲-۲- نقاط ضعف

انتخابات پدیده‌ای چند وجهی است و همچنان که با برگزاری آن، سرمایه‌های جامعه به تقویت امنیت منجر می‌شود، ممکن است نقاط ضعف باعث امنیت زدایی و تهدید امنیتی شود. به تعبیر مدل سوات، نقاط ضعف شامل ویژگی‌های منفی داخلی کشور است که رسیدن به اهداف را دشوار می‌سازد. این نقاط ضعف عبارتند از:

۱- **دوقطبی شدن جامعه؛** انتخابات بدون رقابت امکانپذیر نیست. رقابت یکی از ویژگی‌های اصلی میدان سیاست است. افراد، گروه و جناح‌های مختلف برای دستیابی به قدرت سیاسی،

می‌کوشند در رقابت انتخاباتی بر رقیب خود پیروز شوند. یکی از شیوه‌های مختلف برخی گروه‌ها برای پیروز شدن در میدان رقابت، دوقطبی سازی است. دوقطبی سازی وقتی خطرناک می‌شود که جناح‌ها و گروه‌ها، مطالبات اجتماعی را امنیتی کرده و آن را به سطح جامعه بکشانند. امام خمینی خطر دوقطبی شدن را در انتخابات مجلس شورای اسلامی تضعیف انقلاب و اسلام میدانند: «امروز دارند تهیه می‌بینند مخالفین شما، مخالفین جمهوری اسلامی، که برای انتخابات ایجاد نفاق کنند، و این یک خطری است برای کشور ما.....» (جمهوری اسلامی، ۱۴ مهر ۶۲، ۲۰) مقام معظم رهبری قطب بندی در انتخابات را خطرناک توصیف کردند: «...قطب بندی هنگامی رخ می‌دهد که این اختلاف به نزاع، درگیری و تقابل بینجامد و با تحریک احساسات طرفداران و حامیان، آن‌ها را علیه گروه دیگر تحریک کنیم.» (بیانات در دیدار مسئولین ۱۳۹۴/۴/۶) از دیدگاه مقام معظم رهبری دوقطبی سازی قانون را به حاشیه می‌برد. «از اردوکنشی خیابانی و نپذیرفتن قانون پرهیز کنید» (بیانات در دیدار مسئولین ۱۳۹۶/۲/۹) لذا حضرت امام خمینی رضوان الله تعالی علیه و مقام معظم رهبری همواره بر یکپارچگی ملی و عدم جناح بازی تأکید داشته‌اند. چرا که هرگونه دوقطبی سازی به سود انقلاب و نظام نیست و موجب سو استفاده دشمن از آن می‌شود، زیرا آنها به دنبال دو قطبی سازی در جامعه هستند تا به اهداف نامقدس خود برسند.

۲- عدم شکل‌گیری کانال‌های نهادینه شدن تجمیع و بیان تقاضاها؛ انتخابات نیاز به یک سازوکار مناسب نهادی دارد که از این ظرفیت حداکثر استفاده شود زیرا در غیر این صورت، نمی‌توان از آن استفاده حداکثری کرد. از جمله نقاط ضعف در این زمینه، نبود کانال‌های نهادینه شده برای بیان و تجمیع تقاضاهاست. در کنار عوامل خارجی و عدم پایداری برخی از نخبگان به قوانین، ضعف نهادمندی سیاسی بویژه ضعف احزاب سیاسی یکی از دلایل بروز فتنه پس از انتخابات سال ۱۳۸۸ بود. (نیاکویی: زمستان ۱۳۹۳)

۳- ضعف در نظام تبلیغاتی؛ یکی از مهمترین نقاط ضعف در نظام انتخاباتی جمهوری اسلامی که می‌تواند هزینه‌ای امنیت ایجاد کند و بخشی از سرمایه‌های سیاسی کسب شده را ذایل نماید، نبود چارچوب دقیق تبلیغاتی است. این نقطه ضعف بویژه خود را در دو انتخابات مجلس شورای اسلامی و شهر و روستا نمایان می‌شود. در شرایط کنونی با گسترش زیرساخت‌های ارتباطی، تمامی استانهای کشور و حتی برخی شهرهای بزرگ دارای شبکه‌های

استانی تلویزیونی و رادیویی هستند، این امکانات در اختیار نامزدها قرار نمی‌گیرند و به این دلیل نامزدها به سایر شیوه‌ها از جمله شیوه‌های غیر رسمی و پرهزینه روی می‌آورند. این مساله وقتی حساس‌تر می‌شود که قانون تبلیغات انتخاباتی نیز هنوز متناسب با فناوری‌های روزآمد نشده است. برای نمونه در ماده ۵۷ قانون تبلیغات کشور به لوح‌های فشرده اشاره‌ای نشده است. (درستی، زمستان ۱۳۹۳: ۹۸) با توجه با اینکه هزینه این شیوه تبلیغاتی بسیار پایین بوده و در عین بسیار تاثیر گذار است، در برخی از لوح‌ها مرزهای قانونی و حتی حریم خصوص افراد شکسته می‌شود. در این زمینه باید به شبکه‌های اجتماعی نیز اشاره کرد که به احتمال فراوان در انتخابات آتی مجلس شورای اسلامی بر سایر ابزارهای انتخاباتی غلبه نماید. تبلیغات غیر صحیح و نادرست موجب تضعیف نظام می‌شود. مقام معظم رهبری می‌فرماید «از بداخلاقیهای انتخاباتی باید بشدت پرهیز کنند؛ بدگویی کردن، اهانت کردن، تهمت زدن، برای عزیز کردن خود و یا نامزد مورد نظر خود، دیگران را و رقبا را در چشم مردم خوار کردن، اینها راهها و روشهای صحیح و اسلامی نیست. رقابت باید باشد؛ رقابت مثبت و پرشور، اما با رعایت موازین اخلاقی» (۱۵/۱۰/۱۳۸۶). تبلیغات غیرواقعی بینانه و بدور از مطالعه باعث تضعیف انقلاب و خوشحالی دشمن می‌شود.

۴- بی‌برنامگی و شعارزدگی نامزدها؛ نتیجه عدم وجود کانال‌های نهادینه شده برای بیان و تجمیع انتخابات و نیز جامع نبودن قوانین تبلیغات باعث شده که نوعی بی‌برنامگی و شعارزدگی بر فضای انتخاباتی کشور بویژه در حوزه انتخابات مجلس شورای اسلامی حاکم شود. مقام معظم رهبری در این باره خطاب به نامزدهای انتخاباتی فرمودند: «وعده‌های غیر عملی ندهند؛ بعضی از نامزدها، وعده‌هایی به مردم می‌دهند که خودشان هم می‌دانند از دست آنها ساخته نیست؛ شما که نمی‌توانی این وعده را عملی کنی، چرا به مردم وعده می‌دهی؟... باید صادقانه با مردم رفتار کرد، صادقانه باید با مردم حرف زد. این جزو آداب حتمی انتخابات سالم است.» (بیانات در دیدار دست‌اندرکاران برگزاری انتخابات ۱۳۹۴/۱۰/۳۰)

۵- افزایش نقش مؤلفه پول در انتخابات؛ شفاف نبودن تبلیغات موجب شد که نقش مؤلفه پول در انتخابات روند افزایشی داشته باشد. از آنجا که ممکن است برخی از این منابع توسط افراد دیگر در اختیار نماینده منتخب قرار گیرد، بنابراین آن نماینده استقلال لازم در عرصه تصمیم

سازی از دست خواهد داد. از طرف دیگر مؤلفه پول نگاه مردم را به انقلاب تغییر میدهد.

۶- جابجایی گسترده در تمامی سطوح مدیریتی؛ معمولاً پس از هرا انتخاباتی در حوزه اجرایی ملی و محلی و قانونگذاری جابجایی های گسترده ایجاد می شود. این آسیب در حوزه انتخابات مجلس شورای اسلامی به شیوه های مختلف وجود دارد.

تجزیه و تحلیل انتخابات و امنیت و انقلاب اسلامی بر اساس مدل سوات			
عوامل خارجی		عوامل داخلی	
تهدیدها T	فرصت ها O	نقاط ضعف W	نقاط قوت S
۱. نفوذ بیگانگان	۱. استحکامات مناسب منطقه ای	۱. اختلاف نظر نخبگان سیاسی	۱. مردم سالاری دینی
۲. ورود افراد غیر صالح و غیر متقد به انقلاب	۲. افزایش اعتبار و اقتدار نظام	۲. چالش آفرینی غرب گرایان وطنی	۲. مشروعیت و مقبولیت بخشی به انقلاب
۳. تبدیل تفاوتها به اختلافات امنیتی	۳. امنیت نرم	۳. فرسایشی شدن تداوم تعدد انتخابات	۳. افزایش توان امنیتی
۴. همگن نبودن محیط سیاسی کشورهای منطقه	۴. مقابله با دیپلماسی اجبار	۴. دو قطبی شدن	۴. اقتدار نظام
۵. همگن نبودن محیط سیاسی کشورهای منطقه	۵. دیپلماسی دفاعی و توان قدرت افکنی	۵. عدم شکل گیری کانال های نهادینه شدن	۵. مدیریت کارآمد نظام
۶. با ایران	۶. افزایش قدرت دیپلماتیک	۶. تجميع و بیان تقاضاها ضعف در نظام تبلیغاتی	۶. اعتماد مردم به نظام
	۷. الگو شدن در منطقه	۷. بی برنامهگی شعارزدگی انتخاباتی	
		۸. هزینه های گزاف انتخاباتی	
		۹. جابه جایی گسترده در تمامی سطوح مدیریتی	

۳-۳- فرصت ها:

اگرچه در عصر جهانی شدن بویژه در منطقه خاورمیانه نمی توان بین محیط داخلی و بین المللی، جدایی متصور شد و دنیای کنونی با آنچه بنیانگذاران مدل سوات در دهه ۱۹۷۰ متصور

بودند، ماهوی و بنیادی متفاوت است، اما از نظر تحلیلی، فرصت‌ها و تهدیدها بر خلاف نقاط قوت و ضعف بیشتر معطوف به محیط خارجی و یا به تعبیر بهتر پیوند میان دو محیط داخلی و بین‌المللی است. بنابراین می‌توان متصور شد که انتخابات، فرصت‌های امنیتی برای جمهوری اسلامی در سطوح داخلی، منطقه‌ای و بین‌المللی به ارمغان خواهد آورد. آنگونه که مقام معظم رهبری اخیراً فرموده اند: «نفس انتخابات خیلی اهمیت دارد؛ این نعمت بزرگی است... این هم از برکات نگاه روشن و عمیق امام بزرگوار ما بود. کسانی در همان زمان بودند که معتقد بودند [وقتی] حکومت اسلامی است، انتخابات لزومی ندارد؛ امام فرمود نه، انتخابات باید باشد و منشأ اثر باشد، ... انتخابات نعمت بزرگی است.» (بیانات در دیدار ائمه جمعه سراسر کشور ۱۳۹۴/۱۰/۱۴) و می‌فرماید «انتخابات برای کشور ما و ملت ما یک فرصت است، برای دشمنان ما یک تهدید است؛ انتخابات را دست‌کم نباید» (بیانات در دیدار مردم ۱۳۹۸/۱۱/۱۶)

اگر «فرصت» بهره‌برداری از نقاط قوت، کاستن از هزینه‌های داخلی و بهره‌گیری از سرمایه‌های داخلی در سطح فراملی تعریف شود، در آنصورت انتخابات می‌تواند فرصت‌های فراوانی در عرصه امنیتی ایجاد کند. تحلیل فرصت‌ها با توجه به اهداف و آرمان‌های جهانی و انسانی انقلاب اسلامی، اهمیت بیشتری دارد. در نگاه راهبردی، نه تنها بین منافع ملی و فراملی جمهوری اسلامی تراحمی وجود ندارد بلکه هرچه محیط منطقه‌ای و بین‌المللی مساعدتر شود، امکان تحقق اهداف ملی و اهداف انقلاب اسلامی بخصوص در انتخابات آینده بیشتر می‌شود.

۱- افزایش اعتبار و اقتدار نظام؛ هرچه انتخابات با حضور حداکثری مردم انجام شود و سرمایه‌های سیاسی و اجتماعی نظام در سطح داخلی افزایش یابد، در سطح منطقه‌ای و بین‌المللی بر اقتدار نظام جمهوری اسلامی افزوده می‌شود. مقام معظم رهبری می‌فرماید: "انتخابات می‌تواند مظهر قدرت ملی باشد و اگر درست برگزار نشود ضعف کشور و ملت و مسئولان را نشان می‌دهد که هر چه ضعیف شویم تهاجم و فشار دشمنان بیشتر می‌شود بنابراین باید قوی شویم که یکی از ابزارهای مهم قدرت، انتخابات است." (بیانات در دیدار با مسئولین نظام ۱۴۰۲/۱/۱۵)

۲- امنیت نرم؛ حضور حداکثری مردم در انتخابات به تقویت مشروعیت سیاسی نظام میافزاید. افزایش مشروعیت سیاسی به نوبه خود زمینه برای حضور مردم در همه عرصه ها را موجب می‌شود و این تعامل باعث تولید قدرت و امنیت نرم می‌شود.

مقام معظم رهبری میفرماید: «مهم‌ترین صحنه‌ی حضور مردم در کشور، «انتخابات» است. با توجه به مردم بنیان بودن قدرت جمهوری اسلامی، اگر توصیه‌ی قرآن به قدرتمند شدن «وَأَعِدُوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ»^۱ را بخواهیم مصداق‌یابی کنیم، از جمله مصادیق آن، حضور بصیرانه‌ی مردم در صحنه‌ی انتخابات است؛ چراکه این حضور، قدرت نرم جمهوری اسلامی را افزایش می‌دهد.» (۱۳۹۶/۲/۲۹)

۳- مقابله با دیپلماسی اجبار؛ جمهوری اسلامی براساس آرمانهای انقلاب در عرصه منطقه‌ای و بین‌المللی فعال است. در این عرصه، شیوه‌های مختلف دیپلماسی تاثیرگذار است که یکی از آنها «دیپلماسی اجبار» است. این نوع دیپلماسی بخشی از راهبرد دیپلماتیک پیچیده محسوب می‌شود که با هدف اقناع اجبار آمیز انجام می‌شود. در این گونه از دیپلماسی کاربرد تهدید به مجازات رقیب و یا اجبار کمتر از عملیات نظامی تمام عیار به منظور اقناع یک بازیگر برای توقف یا بازگرداندن عملی که آغاز شده است، انجام می‌شود. (اسدی، ۱۳۹۰: ۱۷-۱۸) کشورهایی که از نظر داخلی دارای ضعف باشند براحتی در مقابل دیپلماسی اجبار دیگران، مجبور به تغییر رفتار سیاسی خود می‌شوند. جمهوری اسلامی به دلیل توان داخلی که بخش عمده آن از طریق برگزاری انتخابات مکرر انباشت شده، نه تنها در مقابل شدیدترین گونه‌های دیپلماسی اجبار مقاومت کرده بلکه برخلاف سایر کشورهای منطقه، به مهندسی معکوس آن پرداخته است.

۴- دیپلماسی دفاعی و توان قدرت افکنی؛ هدف دیپلماسی دفاعی ایجاد شرایط سیاسی و ملی و بین‌المللی مطلوب برای حفظ و گسترش ارزش‌های ملی و حیاتی کشور در برابر دشمنان بالفعل و بالقوه است. دیپلماسی دفاعی نیازمند پشتوانه است. این پشتوانه صرفاً سخت افزار نیست بلکه مشارکت سیاسی می‌تواند منبع مهمی برای آن باشد. یکی از تجلیگاه‌های مشارکت مردمی، انتخابات است. دیپلماسی دفاعی نشانگانی دارد که یکی از آنها، «قدرت

¹ Coercive Diplomacy

² Coercive Persuasion

افکنی» است. در ادبیات راهبردی منظور از قدرت افکنی، کاربرد محدود قدرت نظامی در خارج از سرزمین یک کشور برای رسیدن به اهداف سیاسی است. قدرت افکنی را می‌توان کاربست عناصر مادی و یا غیر مادی قدرت ملی یک کشور در ورای مرزهای خود برای تحت تاثیر قراردادن یا وادار کردن دولتهای رقیب، دشمن به انجام رفتار مورد نظر به منظور دستیابی به هدف های ملی تعریف کرد. (آقاجانی و عسکری، پاییز ۱۳۸۹: ۳۳) جمهوری اسلامی که در زمینه ساختار نظامی و سخت افزاری پیشرفت بومی گسترده‌ای داشته است، با حمایت مشارکت حداکثری مردمی می‌تواند ظرفیت دیپلماسی دفاعی و قدرت افکنی خود را افزایش دهد.

۵- قدرت دیپلماتیک؛ دیپلماسی که یکی از مهمترین مؤلفه‌های قدرت ملی کشورهاست، به فن و هنر مجموعه کارگزاران دیپلماسی یک کشور برای تفهیم منافع خود به دیگران در چارچوب قواعد بازی بین المللی اشاره دارد. اگرچه جمهوری اسلامی قواعد حاکم بر جامعه بین المللی را ناعادلانه می‌داند اما بر اساس تجربه‌ای که طی دهه‌های اخیر کسب کرده، به این نتیجه رسیده که می‌تواند از دیپلماسی به عنوان ابزاری برای دفاع از منافع و امنیت ملی خود در عرصه بین‌المللی استفاده کند. ورود به عرصه دیپلماسی بدون پشتوانه داخلی امکانپذیر نیست. جمهوری اسلامی پس از بازتولید سرمایه سیاسی در انتخابات سال ۱۳۹۲ و عبور از بحران سال ۱۳۸۸ به این طریق برخلاف بسیاری از کشورهای منطقه، یکی از معدود کشورهای جهان است که به تنهایی در مقابل همه دیپلمات‌های حافظ نظم موجود قرار گرفت و خود را از ذیل فصل هفتم منشور خارج کرد. بر این اساس پشتوانه مردمی حاصل از مشارکت و افزایش مشروعیت و مقبولیت نظام، توان رایزنی‌های بین‌المللی سیاست خارجی در راستای تحقق منافع ملی کشور را به طور چشمگیری افزون تر می‌کند.

۶- ایجاد عمق راهبردی و الگو شدن در منطقه؛ عرصه سیاست بین‌المللی و منطقه‌ای، فضای عرضه الگوهاست. هر کشوری که بتواند الگوی سیاسی- فرهنگی خود را بیشتر رواج دهد، به قدرت نرم بیشتری دست خواهد یافت. منطقه خاورمیانه همواره عرصه رقابت الگوها بود و پس از وقوع جنبش بیداری اسلامی نیز این رقابت‌ها تشدید شده است. عربستان و ترکیه طی

¹ Power Projection

چند سال اخیر برای ترویج الگوی خود حتی به اقدامات تروریستی نیز متوسل شده‌اند. برگزاری انتخابات سالم و تجلی چهره مردمسالاری دینی جمهوری اسلامی باعث می‌شود برای جمهوری اسلامی فرصت امنیتی ایجاد شود. هم هواداران مردمسالاری و هم دینداران نگاه خود را معطوف به جمهوری اسلامی می‌کنند. وقتی نظام جمهوری اسلامی به قدرت سخت و نرم مستظهر باشد، مردم خاورمیانه، آن را الگوی خود می‌دانند و از این طریق بر عمق راهبردی جمهوری اسلامی و به تبع امنیت آن افزوده خواهد شد.

۴-۳- تهدیدها:

همانگونه که انتخابات می‌تواند، فرصت‌های امنیتی برای جمهوری اسلامی ایجاد کند، می‌تواند هزینه‌آفرین نیز باشد. مقام معظم رهبری در این زمینه فرموده‌اند: «انتخابات همیشه در کشور ما تا حدودی یک حادثه چالش‌برانگیز است. اگرچه در مقایسه با انتخاباتی که در بعضی از کشورهای دنیا - چه کشورهای به اصطلاح پیشرفته، و چه بعضی از کشورهای دیگر - برگزار می‌شود، که تویشان چه خبثت‌ها، چه خیانت‌ها، چه درگیری‌ها، حتی چه کشت و کشتارها اتفاق می‌افتد، بحمدالله این حوادث در کشور ما نیست، اما بالاخره یک چالشی است؛ مردم را متوجه می‌کند. مراقب باشید این چالش به امنیت کشور صدمه نزند. انتخابات که مظهر حضور مردم است، مظهر مردم‌سالاری دینی است، باید پشتوانه‌ی امنیت ما باشد. نباید اجازه داد که این چیزی که ذخیره امنیت است، پشتوانه‌ی امنیت است، به امنیت ما صدمه وارد کند.» (خطبه‌های نماز عید سعید فطر ۹/۶/۱۳۹۰)

مهمترین تهدیدهای امنیتی که ممکن است از طریق انتخابات ایجاد شوند، را می‌توان اینگونه تحلیل کرد.

۱- نفوذ؛ شاید «نفوذ» کلید واژه اصلی در معادله انتخابات - امنیت در سال ۱۳۹۴ بود. تحلیل اظهارات مقام معظم رهبری از ماههای قبل نشان دهنده آن است که تهدید نفوذ بویژه در دوره پسا برجام بسیار مهم است. این اظهارات از یکطرف ریشه در شناخت راهبردهای بلند مدت آمریکا دارد به گونه‌ای که «راهبرد کلان آمریکا پس از دوره آغاز جنگ سرد بر مهار رقبا استوار بوده است.» (Gavin, Summer 2015 : 9) و از طرف دیگر به تلاش‌های آشکار و پنهان آمریکا و غرب در دوره پسا برجام باز می‌گردد. «اندیشکده بنیاد دفاع از دموکراسی» به عنوان یک اتاق فکر با نفوذ در آمریکا به صراحت پیشنهاد کرده که: «هدایت

مسیر منتهی به تغییر ایران دشوار خواهد بود، اما توافق هسته‌ای عمیقاً معیوب کنونی فرصت منحصر به فردی را برای تمرکز بر تغییر ایران به دست می‌دهد... (اندیشکده بنیاد دفاع از دموکراسی ۱/ ۶/ ۱۳۹۴) در لایحه بودجه سال ۲۰۱۶ آمریکا که از تصویب کنگره گذشته رئیس‌جمهور نیز آن را توشیح نموده، ۳۴ بار از جمهوری اسلامی نام برده شده و ذیل عنوان ترویج دموکراسی در ایران، به بحث دوقطبی سازی جامعه ایران و حمایت سایبری از حامیان خود برای نفوذ اشاره شده است.

مقام معظم رهبری در خلال یکی از سخنرانی‌های خود موضوع نفوذ را مطرح و تأکید بر جلوگیری و مراقبه از نفوذ می‌گویند: «نفوذ دو جور است: یک نفوذ موردی است، نفوذ فردی است؛ یک نفوذ جریان‌ی است. نفوذ موردی خیلی نمونه دارد، معنایش این است که فرض کنید شما یک دم دوستگاهی دارید، یک مسئولی هستید؛ یک نفر را با چهره‌ی آرایش شده، بزک شده، با ماسک در مجموعه‌ی شما بفرستند؛ شما خیال کنید دوست است در حالی که او دوست نیست، تا او بتواند کار خودش را انجام بدهد؛ گاهی جاسوسی است که این کمترینش است؛ یعنی کم‌اهمیت‌ترینش جاسوسی است، خبرکشی و خبردهی است؛ گاهی کارش بالاتر از جاسوسی است، تصمیم شما را عوض می‌کند. شما یک مدیری هستید، یک مسئولی هستید، تصمیم‌گیر هستید، می‌توانید یک حرکت بزرگ یا مؤثری انجام بدهید، اگر چنانچه این حرکت را این جور انجام بدهید این به نفع دشمن است... منتها از این خطرناک‌تر، نفوذ جریان‌ی است. نفوذ جریان‌ی، یعنی شبکه‌سازی در داخل ملت؛ به وسیله‌ی پول که نقش پول و نقش امور اقتصادی اینجا روشن میشود. عمده‌ترین وسیله دو چیز [است]: یکی پول، یکی هم جاذبه‌های جنسی. افراد را جذب کنند، دور هم جمع کنند؛ یک هدف جعلی و دروغین مطرح کنند و افراد مؤثر را، افرادی که میتوانند در جامعه اثرگذار باشند، بکشانند به آن سمت مورد نظر خودشان...» (بیانات در دیدار فرماندهان گردان‌های بسیج، ۴/ ۹/ ۱۳۹۴).

رهبر معظم انقلاب فرمودند:

«یک مسئله مسئله‌ی نفوذ است؛ نفوذ. ما این مسئله نفوذ را در قضیه برجام و پس از برجام مطرح کردیم؛ این خیلی مسئله عجیب و خیلی مسئله مهمی است. کسانی که در مسائل گوناگون دسترسی به اطلاعات دارند، خوب می‌دانند که چه دامی برای کشور گسترده‌اند یا می‌خواهند بگسترانند برای نفوذ کردن در حصن و حصار اراده و فکر و تصمیم ملت ایران،

با انحاء مختلف تدابیر و سیاستها و توطئه‌ها؛ این الان در جریان است؛ مردم در باب انتخابات باید خیلی متوجه این باشند. اگر فرض کنیم عنصر نفوذی به شکلی وارد مجلس شورای اسلامی بشود یا وارد مجلس خبرگان بشود یا درارکان دیگر نظام نفوذ بکند، مثل موریانه از داخل می‌جود و پایه‌ها را سست می‌کند و فرو می‌ریزد؛ قضیه این جوری است. مسئله نفوذ خیلی مهم است ... (بیانات در دیدارنامه جمعه سراسر کشور ۱۴/ ۱۰/ ۱۳۹۴).

۲- **عدم انتخاب افراد شایسته و متعهد:** یکی از نتایج نفوذ ورود افراد غیرشایسته و غیر معتقد به انقلاب اسلامی است که با هدر دادن منابع ملی بویژه فرصت تصمیم‌سازی در شرایط حساس کنونی، می‌کوشند زمینه تضعیف نظام را با طرح‌های جهت‌دار و یا کارشکنی در تصویب طرح‌ها و لوایح مهم که در نهایت منجر به تهدید نرم جمهوری اسلامی می‌شود، فراهم سازند. نفوذ از طریق انتخابات با ورود افرادی به مجلس که یا از سرعناد و یا ضعف شناخت نسبت به مبانی انقلاب اسلامی، در تصمیم‌سازی‌ها و تصویب قوانین در مسیری گام بردارند که در بلند مدت به سستی پایه‌های نظام جمهوری اسلامی منتهی شود، میسر می‌گردد. سابقه برخی از نمایندگان ادوار مختلف مجلس شورای اسلامی از ابتدای انقلاب تاکنون نشان می‌دهد که در مسیر مقابله نرم با انقلاب اسلامی گام برداشته‌اند

برخی از افرادی که اعتقادی به انقلاب ندارند، ممکن است به مجلس راه یابند و در نهایت «اصقلاب» را پیگیری کنند، اصطلاحی است که از ترکیب دو واژه اصلاح و انقلاب گرفته شده است. یعنی کسی که به اصلاح معتقد باشد اما نتیجه نهایی این نوع اصلاح به دگرگونی و نابودی نظام یا به تعبیر بهتر انقلاب منجر شود. مخالفان انقلاب اسلامی که شیوه‌های مختلف براندازی و مهار و محدود سازی انقلاب را پیگیری کرده اما ناکام مانده‌اند، این گزینه را در دستور کار خویش قرار داده‌اند. مقامات رژیم صهیونیستی اعلام کرده‌اند که پروژه «فروپاشی از درون» را در دستور کار خویش قرار داده‌اند. جنگ ترکیبی که با ائتلاف غرب و اپوزیسیون و... نمونه‌ای از نفوذ بود. مقام معظم رهبری در باره این شیوه نفوذ فرموده‌اند: «آمریکایی‌ها به این انتخابات چشم طمع دوخته‌اند؛ اینها در ایران دنبال تحوّلند؛ ما هم دنبال تحوّلیم. بنده بارها گفته‌ام که جامعه نمی‌تواند ساکن بماند، باید پیش برویم، تحوّل پیدا کنیم، .. ما هم معتقد به تحوّلیم اما تحوّل آنها ضدّ تحوّل ما است؛ آنها که می‌خواهند تحوّل در ایران انجام بگیرد یعنی ما از آن اهداف، دائم دور بشویم؛... آنها چشم طمع می‌دوزند؛ واز جمله

به انتخابات؛ به انتخابات هم چشم طمع دوخته‌اند. ملت ایران بایستی علی‌رغم دشمنان، حرکت خود را -چه در این انتخابات و چه در هر مسئله‌ی مهم دیگر اجتماعی- درست ضدّ خواست دشمن انجام بدهد و به دهان دشمن بگوید. (بیانات در دیدار ائمه جمعه سراسر کشور ۱۴/۱۰/۱۳۹۴)

۳- ذخیره منفی؛ در حالیکه حضور گسترده مردم ایران در انتخابات، به انباشت حمایت از نظام سیاسی و افزایش مشروعیت آن منجر شود، ممکن است به تهدید وجودی نیز تبدیل شود. تجربه انتخابات ریاست جمهوری در سال ۱۳۸۸ نشان داد که، انتخابات، فرصتی است که می‌تواند پیامدهای امنیتی بسیار زیادی داشته باشد و ذخیره مثبت امنیتی ایجاد شده در انتخاب های پیشین را ذایل کند. عربستان که مدت‌ها می‌کوشید با بزرگنمایی بحران هسته‌ای ایران، فشارهای بین المللی را به سوی ایران جهت دهی کند، اینک پس از ناکامی در سوریه، عراق و یمن، و نیز اعدام دستجمعی منتقدان خود به شیوه قرون وسطایی در معرض فشارهای بین المللی قرار گرفته است؛ به این دلیل پس از ناکامی از کمپین قطع روابط سیاسی کشورهای مهم منطقه با جمهوری اسلامی، از هر فرصتی برای صدمه رساندن به جمهوری اسلامی بویژه در خلال انتخابات استفاده کرده بود و در این رابطه با رژیم صهیونیستی هم عقیده بودند گرچه در ماه های اخیر رویکرد واگرایی را در مقابل ایران به سمت همگرایی تغییر داد.

۴- تبدیل تفاوتها به اختلافات امنیتی؛ ایران کشور متنوعی است که دهها قومیت در آن زیست می‌کنند. این قومیت‌ها در ظرف تاریخ و جغرافیای ایران به گونه‌ای در هم آمیخته شده‌اند که ملت ایران را تشکیل داده‌اند. انتخابات که ماهیت آن رقابت است، ممکن است در برخی مناطق قوم محور، به تهدیدی جدی علیه امنیت جمهوری اسلامی تبدیل شود. نقطه آسیب پذیر قومی در ایران، پیوستگی زبانی، فرهنگی و حتی مذهبی قومیت‌ها با مناطق همجوار است. مساله قومیت‌ها و تفاوت‌های قومی ضمن آنکه می‌تواند مقوم امنیت ملی باشد، در شرایط خاصی به معضل و تهدید امنیتی تهدید می‌شود. هرگاه دولت مرکزی در ایران، ضعیف شده، برخی قومیت‌ها، اختیارات بیشتری طلب کرده‌اند. اگر تضعیف دولت مرکزی با دخالت نیروهای بیگانه مصادف باشد، چه بسا به سوی تجزیه ایران پیش می‌رود. مثلاً در دوره پس از پیروزی

انقلاب اسلامی نیز بویژه در سال های ۱۳۵۸ تا ۱۳۶۰ در مناطق مختلف قومی ایران با تحریک و کمک مستقیم بازیگران منطقه ای به غائله های مختلفی منتهی شد. مقامات حزب بعث عراق مانند طارق عزیز در آن مقطع به صراحت اعلام کردند که از جدایی طلبی برخی قومیت های ایران حمایت کرده و پنج ایران کوچک را بر یک ایران بزرگ ترجیح می دهند (درویان: ۱۳۹۱: ۵۶) در شرایط کنونی، دولت مرکزی ایران در یکی از قویترین نقاط تاریخ ایران قرار گرفته است. اما دخالت بازیگران منطقه ای نیز در اوج خود قرار دارد.

علاوه بر حمایت اشکار مخالفان انقلاب اسلامی از گروه های تروریستی که به نام قومیت ها اقدام می کنند، تهدیدات نرم افزاری نیز تعقیب می کنند که در بلند مدت می تواند به امنیت جمهوری اسلامی آسیب برساند. برای نمونه می توان به بازی رایانه ای «نبرد قومیت کرد که اختلافات قومی را در وجود نوجوانان نهادینه می سازد. متأسفانه این بازی در میان نوجوانان و جوانان ایرانی بسیار رایج شده است. پژوهش ها نشان داده که رابطه معناداری میان بازی های رایانه ای و منازعات و خشونت سیاسی وجود دارد و از آنجا که کودکان و نوجوانان میان دنیای بازی و دنیای واقعی سیاسی فاصله ای نیست زیرا کودک در دنیای بازی زندگی می کند.

¹ Clash of clan

راهبرد تجزیه و تحلیل SWOT			
راهبرد ضعف_فرصت SO	راهبرد ضعف_تهدید WT	راهبرد قدرت_تهدید ST	راهبرد ضعف_فرصت WO
۱. بهره‌گیری از ظرفیت مردم به عنوان پشتوانها نقلاب ۲. انتخابات تلاشی است برای بهره‌گیری از ظرفیت های نظام اسلامی ۳. بهره‌گیری بهینه از ظرفیت حضور مردم جهت نظم امنیتی ۴. تقویت ارتباط مردم با مسئولان است. ۵. همگنی انتخابات با امنیت است.	۱. خنثی سازی تبلیغات ایران هراسانه با ارائه تصویری متحد و هم صدا از مسئولین و مردم در حمایت از اهداف ملی ۲. کنترل جریان غرب گرای داخلی و خارجی برای کاهش تهدیدات قدرت های منطقه ای و بین المللی ۳. تلاش برای بالابردن تاب آوری سیاسی ایران با تبیین تهدیدات و خطرات حضور و دخالت قدرت های خارجی ۴. تقویت هرچه بیشتر همبستگی مردم، رهبری و مسئولان	۱. تلاش برای پررنگ کردن مردم سالاری در ایران و تاثیر آن بر کشورهای منطقه ۲. تلاش برای متوجه کردن بیش از پیش ارمانهای مردم سالاری برای انزواسازی بیگانگان ۳. قدرت سرمایه اجتماعی بودن	۱. اوضاع افکار عمومی برای کاهش جاذبه تبلیغات سوء غرب گرایان و معاندان با تبیین دستاورد های مرددم سالاری ۲. تبیین فرصت ها و دستاورد های امنیتی ایران در منطقه ۳. به حاشیه راندان جریان معاند با برجسته کردن مشارکت حداکثری

نتیجه گیری

انتخابات پدیده سیاسی- اجتماعی است که دارای پیامدهای بسیار مختلف بویژه امنیتی است. انتخابات تنها به معنی عملیاتی اداری برای انتخاب اعضای نمایندگان مجالس نظارتی، قانونگذاری و اجرایی در سطوح ملی و محلی نیست بلکه پدیده‌ای بسیار تاثیرگذار در حیات سیاسی کشورهاست؛ به این دلیل است که سابقه مطالعات انتخابات به بیش از نیم قرن می‌رسد. آنگونه در بخش‌های مختلف این مقاله تحلیل شد، انتخابات پدیده‌ای چند وجهی است و می‌تواند هم تولید کننده امنیت باشد و هم تهدید کننده آن. اینکه انتخابات مقوم یا مخل امنیت جمهوری اسلامی باشد، به متغیرهای گوناگونی وابسته است که به نظر می‌رسد در شرایط کنونی برآیند کلی، غلبه نقاط قوت بر نقاط ضعف است. در صورتی که انتخابات اسفند ۱۴۰۲ و بعد آن تا حد امکان با مدیریت همه جانبه برگزار شود، به نظر می‌رسد در سناریوهای چهارگانه راهبردی مدل سوات، راهبرد قوت - فرصت (SO) که مطلوب ترین و مناسب ترین حالت است، محقق شود. البته تحقق این سناریوی راهبردی به معنی نادیده گرفتن تهدیدها و نقاط ضعف نیست. آنگونه که در بخش نقاط ضعف و تهدیدها در دو سطح ملی و منطقه‌ای بررسی شد، برخی چالش‌ها در انتخابات پیش رو متصور است و اتفاقاً تلاش بسیار زیادی از سوی مخالفان جمهوری اسلامی برای تبدیل فرصت انتخابات به هزینه در حال انجام است. موضوع نفوذ از جمله چالش‌های قابل توجه است. که مدیران باید به فرامین مقام معظم رهبری توجه نمایند اطاعت و توجه به فرامین معظم له تضمین کننده امنیت جمهوری اسلامی است. راهکارهایی برای افزایش مشارکت مردم ایجاد شود چرا که مشارکت در انتخابات پیام‌هایی دارد که این پیام‌ها می‌تواند برای جامعه‌ی مردم‌سالار دینی، به‌عنوان اصلی برگزیده، اهمیت بسیار زیاد و بلکه حیاتی داشته باشد. شرکت مردم در انتخابات و افزایش آن نشان‌دهنده‌ی اعتماد عمومی و همچنین سرمایه‌ی اجتماعی است. یک جامعه بر اساس قانون و بر اساس اعتماد اداره می‌شود. اگر این اعتماد سست شود، قانون سست شده و آن جامعه به‌مرور متلاشی خواهد شد. واقعیت این است که حیات کشور به حضور مردم گره‌خورده، چراکه جامعه مبتنی بر سرمایه‌ی اجتماعی و مردم‌سالاری دینی شکل گرفته است. برای همین کاهش مشارکت می‌تواند نشان‌دهنده‌ی کاهش اعتماد اجتماعی باشد و اثرات بسیار منفی دارد؛ چون دشمنان کشور همیشه منتظرند که با کاهش مشارکت عمومی

و کاهش اعتماد عمومی عملاً سیاستمداران کشور پشتوانه‌های خودشان را از دست بدهند؛ چون با از دست دادن پشتوانه‌شان، در مذاکره و تعامل بین‌المللی فاقد عزت نفس و اعتماد به نفس می‌شوند و آن موقع استقلال و مصالح کشور حتماً صدمه خواهد خورد.

منابع

۱. آبراهامیان، یرواند. (۱۳۹۱). *تاریخ ایران مدرن*. (فتاحی، م.). تهران: نشر نی.
۲. آقاجانی، احمد؛ عسکری، محمود. (۱۳۸۹). "قدرت افکنی هند و ملاحظه‌های امنیتی برای ج.ا. ایران." *راهبرد دفاعی*. شماره ۳۰.
۳. اسدی، ناصر. (۱۳۹۰). *دیپلماسی اجبار؛ بررسی سیاست مقایسه‌ای سیاست ایالات متحده آمریکا در قبال عراق، لیبی و ایران ۱۹۹۰-۲۰۰۳*. تهران: دانشگاه امام صادق (ع).
۴. امجد، محمد. (۱۳۸۳). *سیاست و حکومت در ایالات متحده*. تهران: سمت.
۵. امیری، مهدی. (۱۳۹۴). "ریشه‌ها، مصادیق و پیامدهای فساد انتخاباتی." *مجلس و راهبرد*. شماره ۹۴.
۶. اندیشکده بنیاد دفاع از دموکراسی. (۱۳۹۴/ ۶/۱). "توافق هسته‌ای باید ابزار غرب برای نفوذ و تغییر حکومت در ایران باشد." قابل دسترسی در:
<http://www.eshrf.ir/5711>.
۷. اونیل، پاتریک. (۱۳۸۶). *مبانی سیاست تطبیقی (نظام‌های سیاسی تطبیقی)*. (میرترابی، سعید). تهران: قومس.
۸. برزگر، ابراهیم. (۱۳۹۲/ ۴/۱۷). *سرمایه سیاسی انتخابات و اعتمادهای ششگانه*. قابل دسترسی در:
<http://farsi.khamenei.ir/5711>
۹. بیانات مقام معظم رهبری به مناسبت‌های مختلف. قایل دسترسی در:
<http://farsi.khamenei.ir/>
۱۰. پورتال انتخابات وزار کشور. قابل دسترسی در:
<http://www.moi.ir. Portal, File ShowFile.aspx?ID=30759931-94c9-487d-9368-6426279490c8>

۱۱. خواجوی و همکاران. (بی تا). "بایسته های استراتژیک ایران در مقابل داعش: تحلیلی بر اساس مدل تحلیلی SWOT، گروه روندهای فکری مرکز مطالعات استراتژیک خاورمیانه." قابل دسترسی در:

<http://img.cmess.ir/fa/pdf/25.pdf>

۱۲. تاجیک، محمدرضا. (۱۳۸۰). *مقدمه‌ای بر استراتژی‌های امنیت ملی*، ج. ۱. جلد اول. تهران: فرهنگ گفتار.

۱۳. جهان بین، فرزاد؛ پارسا، مونا. (۱۳۹۲). "راهبردهای ارتقا قدرت نرم جمهوری اسلامی در جهان اسلام بر اساس مدل SWOT (از منظر مقام معظم رهبری)." *مطالعات سیاسی جهان اسلام*. شماره ۶۵.

۱۴. حصون. (۱۳۸۶). "روش تحلیل راهبردی (SWOT)." شماره ۱۳، قابل دسترسی در:

<http://www.hawzah.net/fa/Magazine/View/5415637171290>

۱۵. درستی، هاجر. (۱۳۹۳). "آسیب شناسی تبلیغات انتخاباتی مجلس شورای اسلامی در پرتو اصول حقوقی حاکم بر تبلیغات." *مجلس و راهبرد*. شماره ۸۰.

۱۶. درودیان، م. (۱۳۹۱). *جنگ ایران و عراق؛ مسائل و موضوعات*. تهران: سمت.

۱۷. دهشیری، محمدرضا. (۱۳۸۵). "جایگاه قدرت نرم در انقلاب اسلامی ایران." *انقلاب اسلامی*. شماره ۵۷.

۱۸. دهقانی فیروزآبادی، سیدجلال الدین؛ آجورلو، حسن. (۱۳۹۲). "تحلیل راهبردی تحقق آرمان فلسطین در پرتوی بیداری اسلامی در خاورمیانه و شمال آفریقا." *مطالعات جهان اسلام*. سال دوم، شماره اول.

۱۹. طبعی، منصور. (۱۳۷۹). *سیمای امنیت در نهج البلاغه*. چاپ اول. سازمان عقیدتی سیاسی ناجا.

۲۰. عالمی نیسی، مسعود. (۱۳۹۳). "نقدی بر شیوه بهره گیری از ماتریس SWOT در تحقیقات راهبردی توسعه در ایران." *راهبرد/اجتماعی فرهنگی*. شماره دهم.

۲۱. قیصری، نورالله و همکاران. (۱۳۹۴). "مدیریت انتخابات در ایران؛ کیفیت و ارزیابی اجرا." *پژوهشهای راهبردی سیاست*. شماره ۴۳.

۲۲. کالینز پایپر، مایکل. (۱۳۹۰). *قدرت پنهان در آمریکا*. (عبادتی، علیرضا). تهران: روایت فتح.

۲۳. پورتال وزارت کشور. (۱۳۹۴/۷/۲۱). "معاون امنیتی وزارت کشور خبر داد: تدوین

اطلس امنیتی انتخابات." قابل دسترسی در: <https://www.moi.ir>

۲۴. نیاکویی، امیر. (۱۳۹۳). "جامعه‌شناسی منازعات سیاسی در ایران «انتخابات ۱۳۸۸»." علوم سیاسی. شماره ۲۱.

25. Gavin, Francis J. (2015). "Strategies of Inhibition ;U.S. Grand Strategy, the Nuclear Revolution, and Nonproliferation." *International Security*. Vol. 40, No. 1.

26. Sick, Gary G.(2015). "Iran After the Deal:What to Do When the JCPOA Expires." Available At:

<https://www.foreignaffairs.com/articles/iran/2015-09-07/iran-after-deal>